

Inżynier wojskowy, fortyfikator, polski i amerykański generał, mąż stanu, uczestnik wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych (1775–1783), Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej w czasie insurekcji kościuszkowskiej (1794).

Lekcja 25

Obejrzyj: <https://www.youtube.com/watch?v=lg4pZJjzwL0>

Temat: Tadeusz Kościuszko na czele powstania.

1. Dnia **5 sierpnia 1772 roku** podpisano w Petersburgu trójstronny traktat rozbiorowy, który przypieczętował I rozbiór Polski.

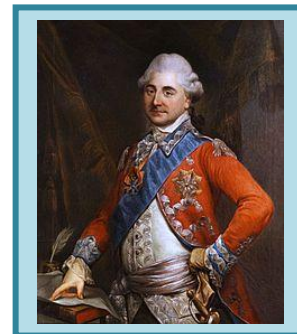
cesarz austriacki Józef II

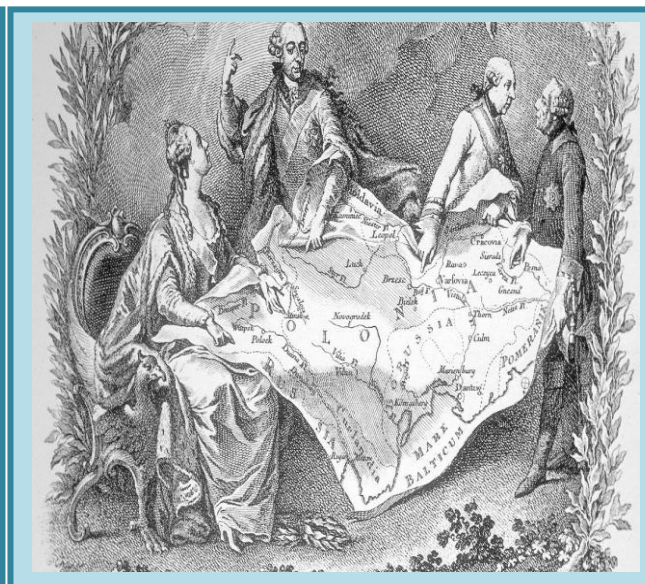
król pruski Fryderyk II

caryca Rosji Katarzynę II

Stanisław August Poniatowski

Pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej

Alegoria I rozbioru Polski

2. Konstytucja 3 Maja została uchwalona 3 maja 1791 roku, autorami ustawy zasadniczej byli Król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki i Hugo Kollątaj.

W czasie obrad Sejmu Czteroletniego wielu posłów, pracujących na zlecenie państw ościennych (Rosji, Prus czy Austrii), sprzeciwiało się powołaniu ustawy zasadniczej. Okazja nadarzyła się 3 Maja 1791 roku, wówczas wielu przeciwników konstytucji nie powróciło jeszcze z Wielkanocnego urlopu. Po siedmiogodzinnych obradach Sejm zatwierdził konstytucję, a król Stanisław August Poniatowski ją podpisał. Twórcy Konstytucji 3 Maja określili ją jako „ostatnią wolę i testament gasnącej Ojczyzny”.

Konstytucja 3 Maja - reprodukcja obrazu Jana Matejki

Do drugiego rozbioru Polski doszło po przegranej przez Polskę wojnie z Rosją w 1792 r. Celem tej wojny była obrona Konstytucji 3 Maja. Król Stanisław A. Poniatowski na żądanie Katarzyny II zaniechał walki i przystąpił w VII 1792 r. do konfederacji targowickiej.

Dnia **23 stycznia 1793 r.** Rosja i Prusy zawarły nową konwencję rozbiorową. W celu jej zatwierdzenia zwołano sejm do Grodna w 1793 r. Sejm ten, na którym większość stanowili uczestnicy konfederacji targowickiej ratyfikował rozbiór

3. Tadeusz Kościuszko stanął na czele powstania – insurekcji kościuszkowskiej skierowanej przeciwko Rosji i Prusom.

Wojciech Kossak, Przysięga Tadeusza Kościuszki na Rynku w Krakowie

Wrocław - fragment Panoramy Raclawickiej

- 4 IV 1794 r. – zwycięstwo pod Raclawicami
- 17 IV 1794 r. – Insurekcja Warszawska
- 7 V 1794 r. – Uniwersał Połaniecki
- 10 X 1794 r. – Bitwa pod Maciejowicami
- 9 XI 1794 r. – Kapitulacja Warszawy

Insurekcja objęła tereny Warszawy, okolice Krakowa, Poznania a także Litwę.

Kosynierzy modlący się przed bitwą na obrazie Józefa Chełmońskiego / Źródło: Wikimedia

Wygrana pod Raclawicami miała istotne znaczenie polityczne. Wiara w zwycięstwo pozwoliła wzniecić powstanie w innych rejonach kraju. Pokazała znaczenie udziału chłopów w powstaniu. Po bitwie, jak nakazywała ówczesna tradycja, dowódca przebrał się w mundur oddziału, który odniósł największy sukces w walce. Była to chłopska sukmana.

Kosynierzy - Kościuszko pod Raclawicami Jana Matejki.

